

ROT-avdraget skapar fler vita jobb

En studie kring inställningen till ROT-avdraget
hos 2 447 företag inom byggbranschen

December 2011

företagarna

Inledning

Det har gått tre år sedan ROT-avdraget infördes. Reformen är populär; under 2010 köpte 870 000 personer ROT-arbeten till en kostnad av ungefär 35 miljarder kronor. ROT-avdraget har bidragit till att förändra attityden till att köpa svartarbete, och är en viktig förklaring till att toleransen till att köpa svarta tjänster minskar i samhället, enligt opinionsinstitutet Demoskop. På sex år har attityden sjunkit med 15 procentenheter.

ROT-avdraget är dessutom positivt för statskassan genom att svarta jobb omvandlas till vita. Tidigare grova beräkningar visar att avdraget gett uppemot 15 000 – 25 000 nya vita jobb, och dessutom via ökade skatteintäkter, arbetsgivaravgifter och moms gett totalt sett högre intäkter för den offentliga sektorn. En ren nettovinst.

För två år sedan, 2009, gjorde vi* en första utvärdering av företagens inställning till ROT-avdraget och den då nyligen införda fakturamodellen. Denna nya undersökning är delvis en uppföljning med samma frågeställningar men innehåller också en utvidgning kring attityden till svartarbete. Resultaten bekräftar och stärker ytterligare de positiva effekterna av ROT-avdraget.

Föreliggande undersökningen är gjord som en webbenkät under oktober månad 2011. Den bygger på svar från 2 447 medlemsföretag i byggsektorn.

** Byggcheferna/Ledarna, Byggnads, Elektriska Installatörsorganisationen EIO, Elektrikerförbundet, Entreprenörföretagen, Företagarna, Glasbranschföreningen, Maskinentreprenörerna, Målarförbundet, Målarmästarna, SEKO, Sveriges Byggindustrier och VVS Företagen.*

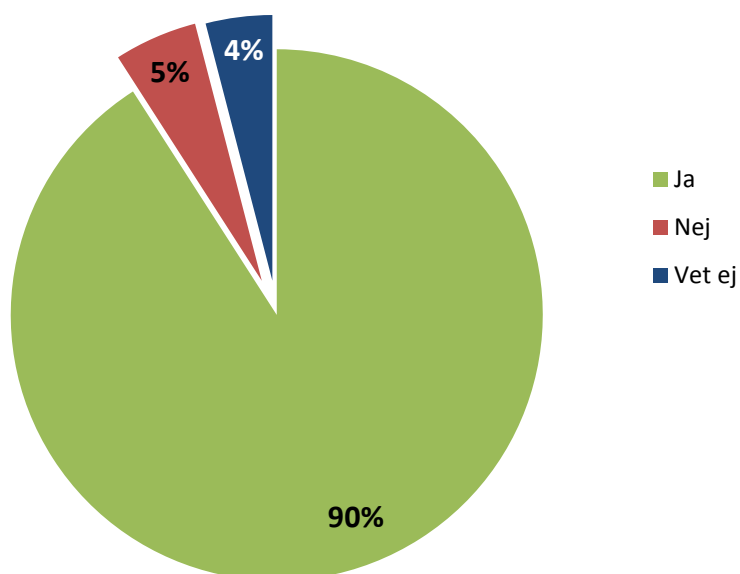
Resultaten i korthet

ROT-avdraget har kraftfullt bidragit till att bekämpa svartarbetet. Effekten har ökat ytterligare jämfört med undersökningen 2009.

- Endast 3 procent av företagen i undersökningen uppger att det numera är vanligt eller mycket vanligt kunderna frågar om att få arbete utfört utan kvitto mot 45 procent innan ROT infördes
- 90 procent anser att ROT-avdraget bidrar till en minskning av svartjobben i byggbranschen (78 procent år 2009)

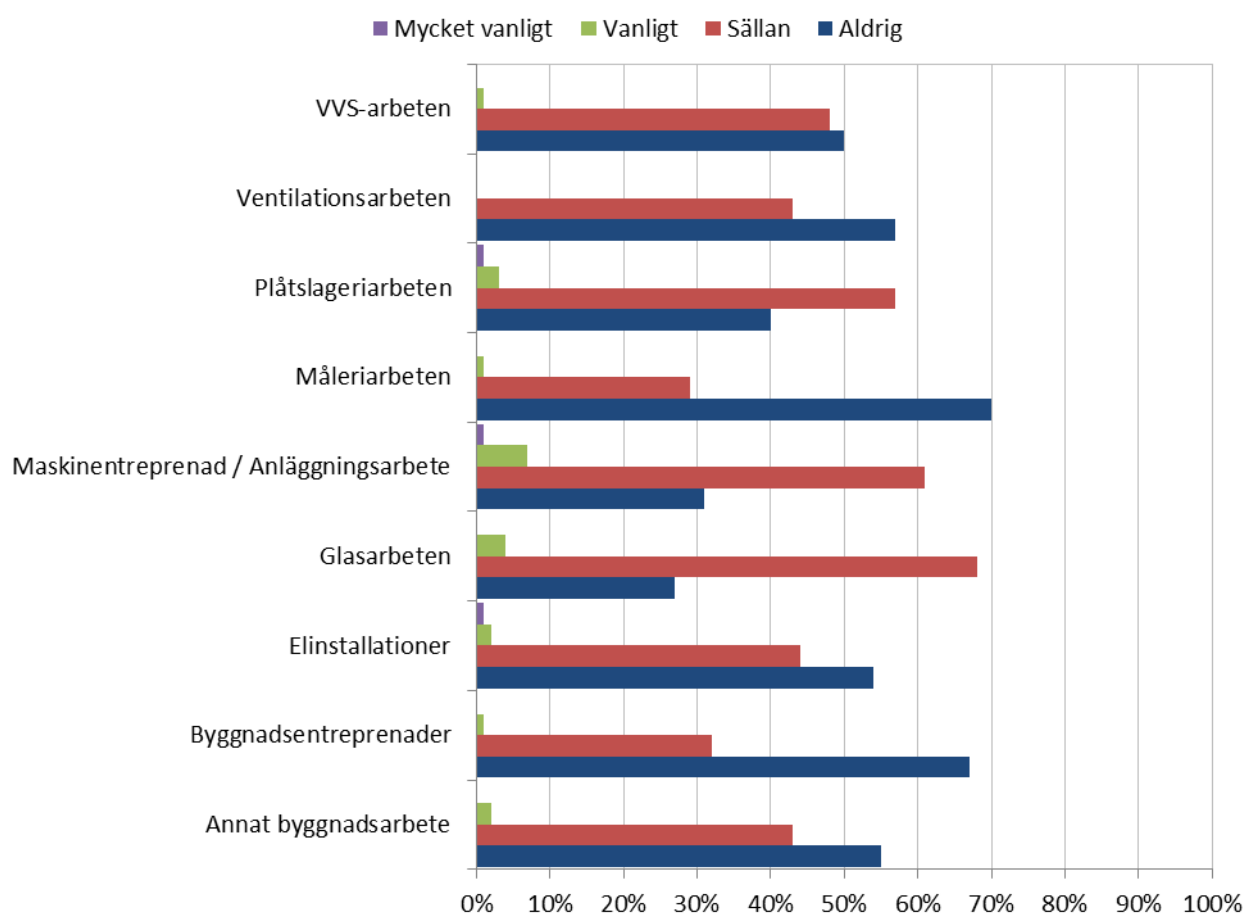
Byggsektorn har stor betydelse i samhällsekonomin och minskad acceptans för svartarbete är givetvis viktigt inte bara för sektorn utan även för hela samhällsekonomin. Många medlemmar vittnar om att de tidigare avstod från att lämna offert på jobb för privatkunder eftersom offerterna bara användes som prisjämförelse för svartjobb. Det betyder att marknaden för privatkunder som tidigare delvis varit "stängd" för seriösa företag har öppnats. Det har gett större volymer att slå ut fasta kostnader på och förutsättningar för tillväxt i många mindre företag och därmed även för ökad och sund konkurrens i byggsektorn totalt sett.

Bidrar ROT-avdraget till att minska svartarbete i byggbranschen?

Efterfrågan på svartarbete har minskat i samtliga branscher. Andelen företagare som uppger att de sällan eller aldrig tillfrågas om att göra jobb utan kvitto dominerar starkt i samtliga delsektorer. Man kan dock konstatera att andelarna är något lägre i de två branscher där det finns mest gränsdragningsproblem och där vissa arbeten inte ingår, t ex glasarbeten (som ofta utförs på verkstaden) samt maskinentreprenader (där förarkostnader vid marktransporter, arbeten på annans mark etc ej ger ROT-avdrag).

Hur ofta sker det att kunder frågar om att få arbetet utfört utan kvitto idag?

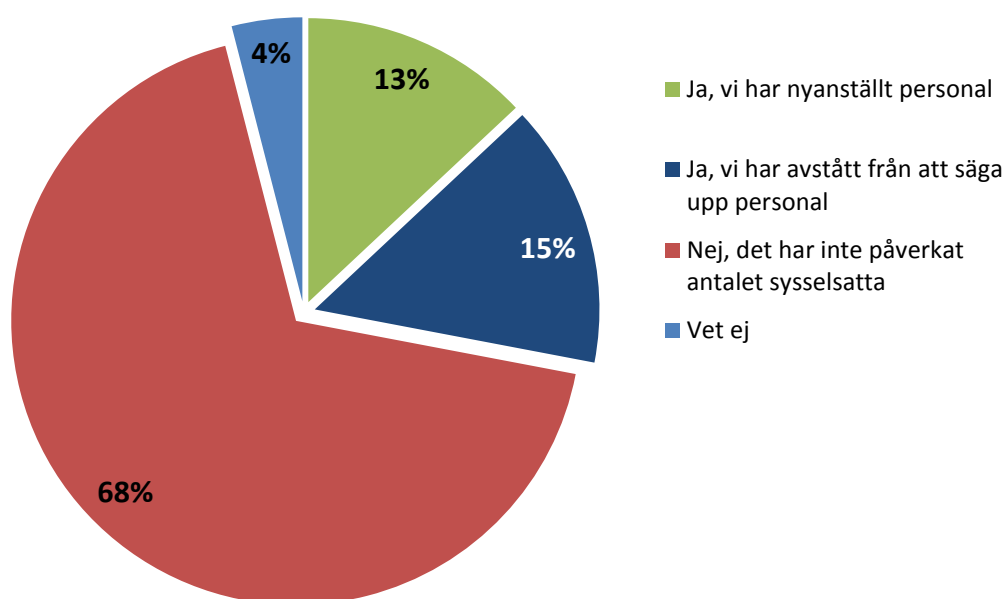
Bra för sysselsättningen

Nästan vart tredje företag har nyanställt eller sluppit säga upp personal.

- 15 procent av företagen har sluppit personalminskningar och 13 procent har nyanställt personal genom att ROT-avdraget infördes (motsvarande siffror i förra undersökningen var 17 respektive 7 procent)
- Drygt 25 procent av företagen anger att mer än en fjärdedel av omsättningen skulle försvinna utan ROT-avdraget.

En sammanställning av utbetalda belopp och ett antagande om att närmare hälften av arbetet annars skulle utförts svart pekar på att ROT-avdraget skapat 15 000 – 20 000 nya vita jobb. Detta stämmer väl med svaren i denna undersökning. Det finns enligt SCB ca 83 000 företag i bygg- och hantverkssektorn (2010). Om 30 % av dem kunnat ha fler anställda tack vare ROT-avdraget motsvarar även det omkring 25 000 vita jobb.

Har ROT-avdraget påverkat hur många som är sysselsatta i ditt företag?

Det är också viktigt att komma ihåg att det i byggbranschen är mycket vanligt att småföretag väljer att samarbeta med andra småföretag när det behövs flera olika kompetens för ett uppdrag i stället för att anställa egen personal.

Företagen har lärt sig hantera byråkratin kring avdraget

- 84 procent av företagen anser att det går bra att hantera fakturamodellen (jämfört med 75 procent år 2009)
- 65 procent av företagen använder nu skriftliga avtal med s.k. ROT-klausul (en skriftlig överenskommelse mellan kund och köpare som reglerar vad som gäller mellan parterna om Skatteverket skulle neka utbetalning)
- 87 procent av företagen uppger att priset för ROT-arbeten inte har påverkats av fakturamodellen (69 procent 2009)
- 9 procent av företagen anser att fakturamodellen är dålig. De anser främst det är svårt att få korrekta uppgifter från kunden och principiellt att Skatteverket och kunderna bör sköta ROT-avdraget utan inblandning av byggföretaget (15 procent 2009)

I samband med införandet av den s.k. fakturamodellen var oron och osäkerheten kring de ökade kraven på företagen att göra kontroller och lämna uppgifter betydande. Det har nu efter tre år börjat fungera allt bättre, och utbetalningarna från Skatteverket går överlag snabbt och smidigt.

De problem som finns kvar gäller framförallt att få korrekta uppgifter från kunden, men även i vissa fall utbetalningarna från Skatteverket.

Utvidga ROT för att slippa svåra gränsdragningar och för att ytterligare minska svartjobbet

Inte mindre än 39 procent av de svarande anser att reglerna för ROT-avdraget borde vidgas. De åtgärder som borde innefattas är främst markarbeten men som inte är i direkt anslutning till hus, (t.ex. stödmurar, asfaltering, plattläggning), plåt-, glas-, måleri- och snickeriarbeten som utförs på verkstad och förardelen av marktransporter.

Slutsatser

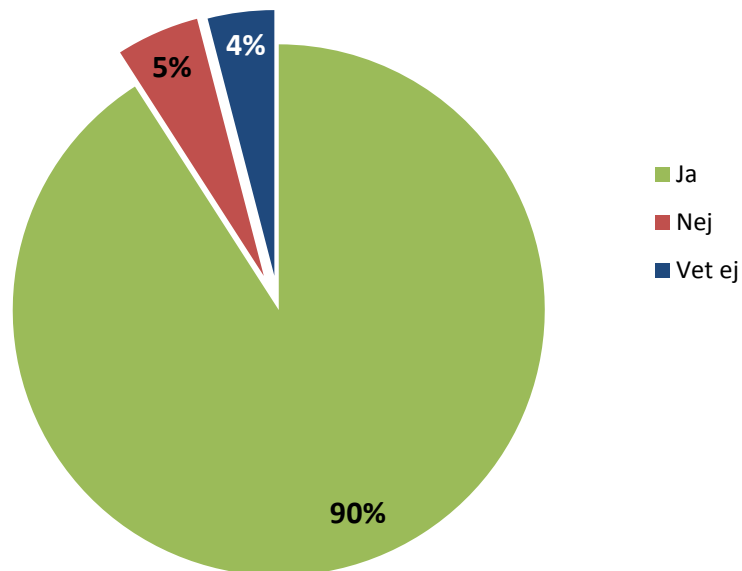
ROT-avdraget har en mycket positiv effekt på byggsektorn genom att minska efterfrågan på svartarbete och istället skapa vita arbeten och bättre fungerande marknader. Med vinst för samhällsekonomin har sammantaget omkring 20 000 -25 000 vita jobb skapats, nya företag startats och gamla kunnat växa. Den sunda konkurrensen på en av Sveriges viktigaste sektorer har ökat kraftigt. De främsta vinnare är de minsta företag som var mest utsatta för konkurrensen från svartarbetet.

Efter vissa inkörningsproblem med fakturamodellen fungerar den nu väl. Nu är därför en bra tidpunkt att ta itu med de gränsdragningsproblem som finns på flera håll. Detta är viktigt både för att ytterligare bekämpa det svartarbete som fortfarande finns, att förenkla för företagen men också för att skapa sundare konkurrens mellan företag som idag befinner sig på olika sidor av "ROT-skranket. .

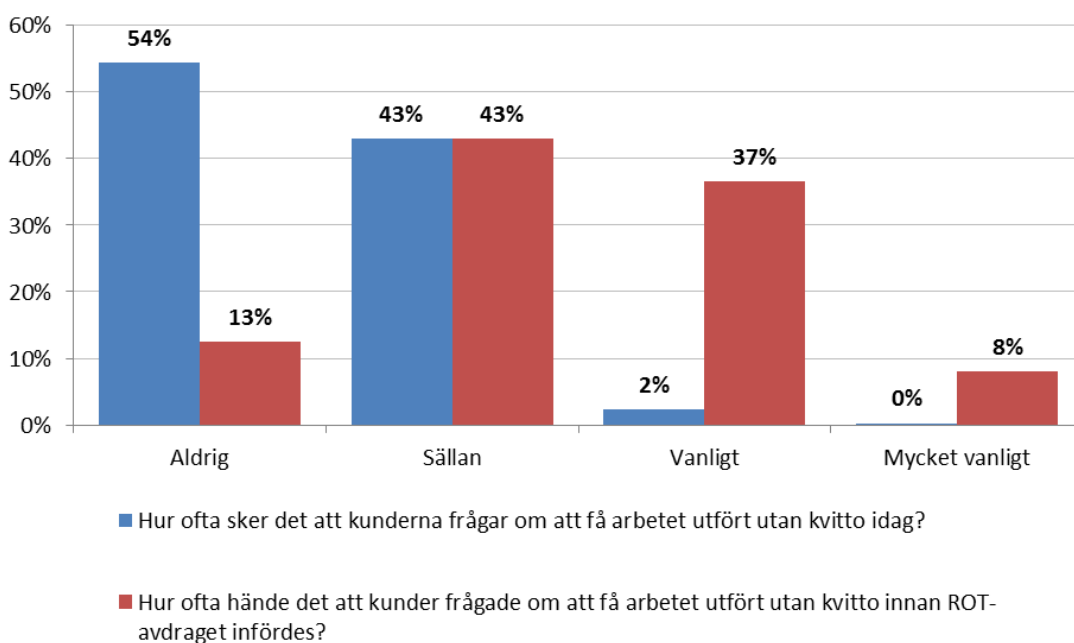
Närmare om resultaten

90 procent av företagen anser att ROT-avdraget bidrar till en minskning av svartjobben i byggbranschen. Motsvarande siffra 2009 var 78 procent.

Bidrar ROT-avdraget till att minska svararbete i byggbranschen?

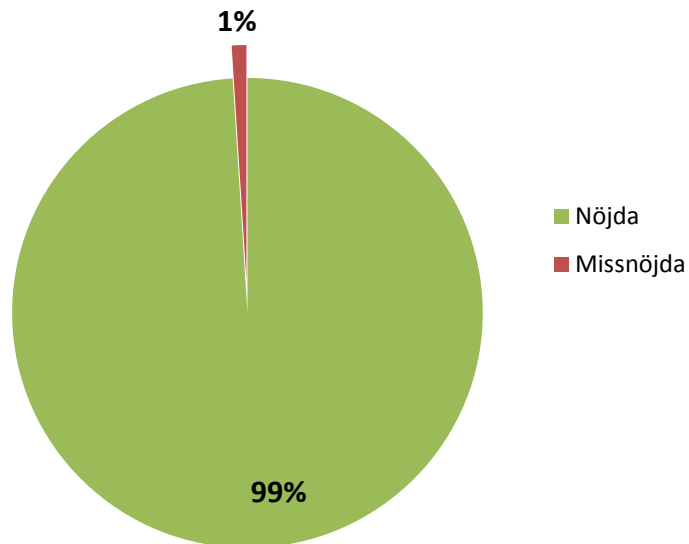

97 procent av företagen svarar att kunderna sällan eller aldrig numera begär att jobbet ska göras svart. Det är en markant skillnad mot hur det såg ut innan ROT-avdraget då 45 procent av företagen anger att det var vanligt eller mycket vanligt med denna fråga. ROT har alltså haft stor betydelse för kundernas attityder till svartjobb. Kunderna bad att få arbete utfört utan kvitto innan ROT-avdraget infördes.

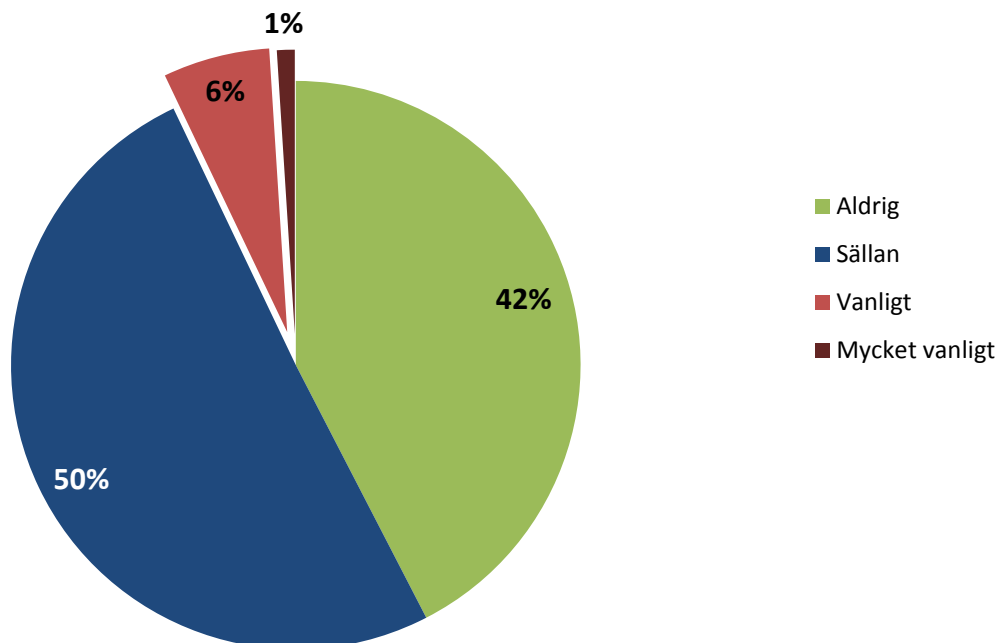
Mer än 99 procent av kunderna uppfattas positiva till ROT-avdraget

Hur uppfattar du kundernas inställning till fakturamodellen?

Bara sju procent uppger att det är vanligt eller mycket vanligt att kunderna försöker få ROT-avdrag för arbeten som inte omfattas av ROT-avdraget

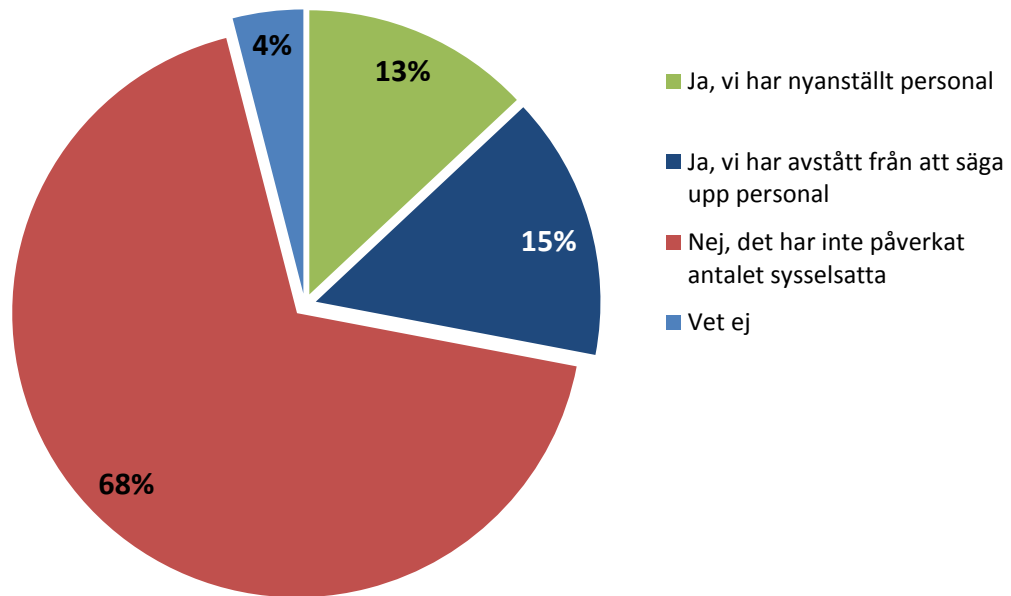
Hur ofta händer det att kunder försöker få ROT-avdrag för arbete som de vet ej omfattas av reglerna?

ROT-avdraget har skapat fler vita jobb

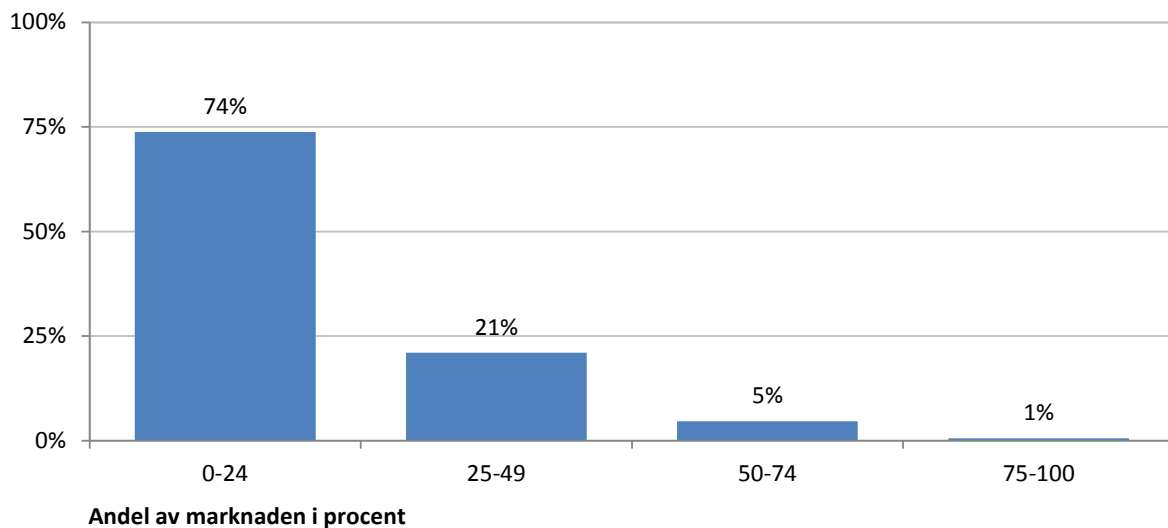
15 procent av företagen har sluppit personalminskningar och 13 procent har nyanställt personal genom att ROT-avdraget infördes.

Har ROT-avdraget påverkat hur många som är sysselsatta i ditt företag?

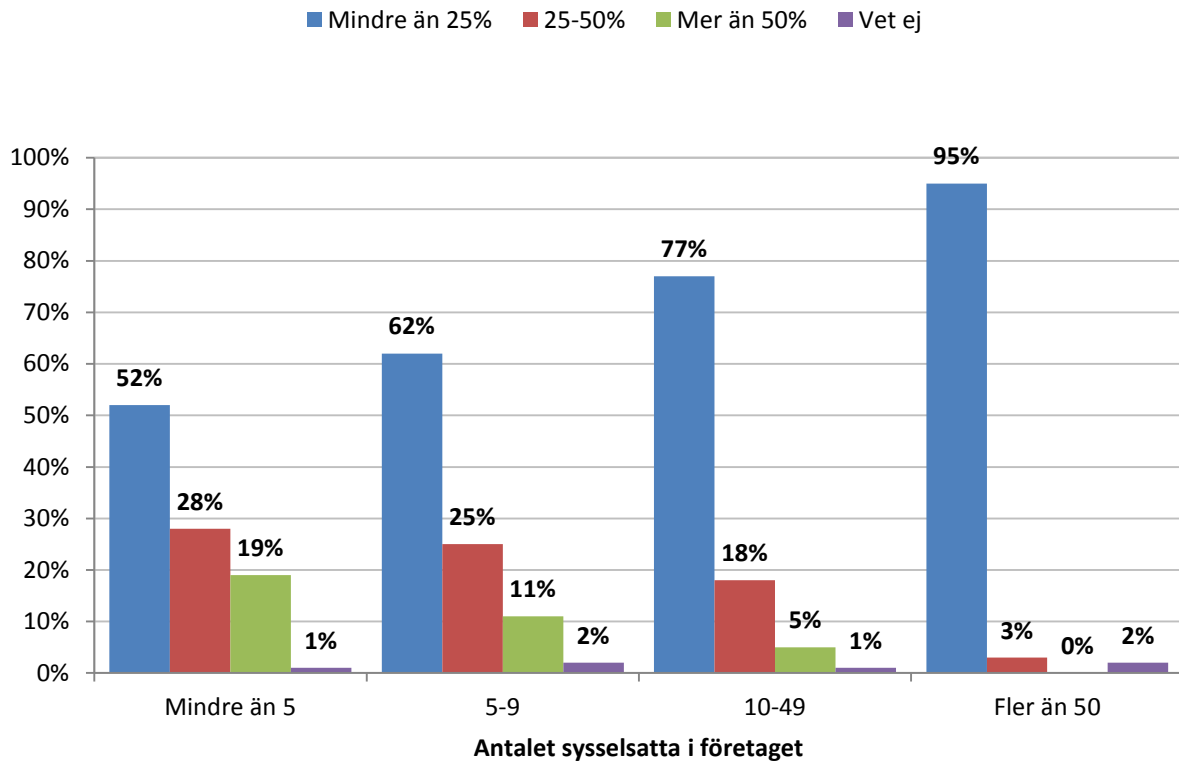
Företagen är sällan helt beroende av ROT-arbeten

Hur stor andel av din marknad tror du skulle försvinna om ROT-avdraget togs bort?

Ju mindre företagen är desto mer beroende är de generellt av ROT-marknaden

Ungefär hur stor del av omsättning i ditt företag under 2010 var arbeten som omfattas av ROT-avdraget?

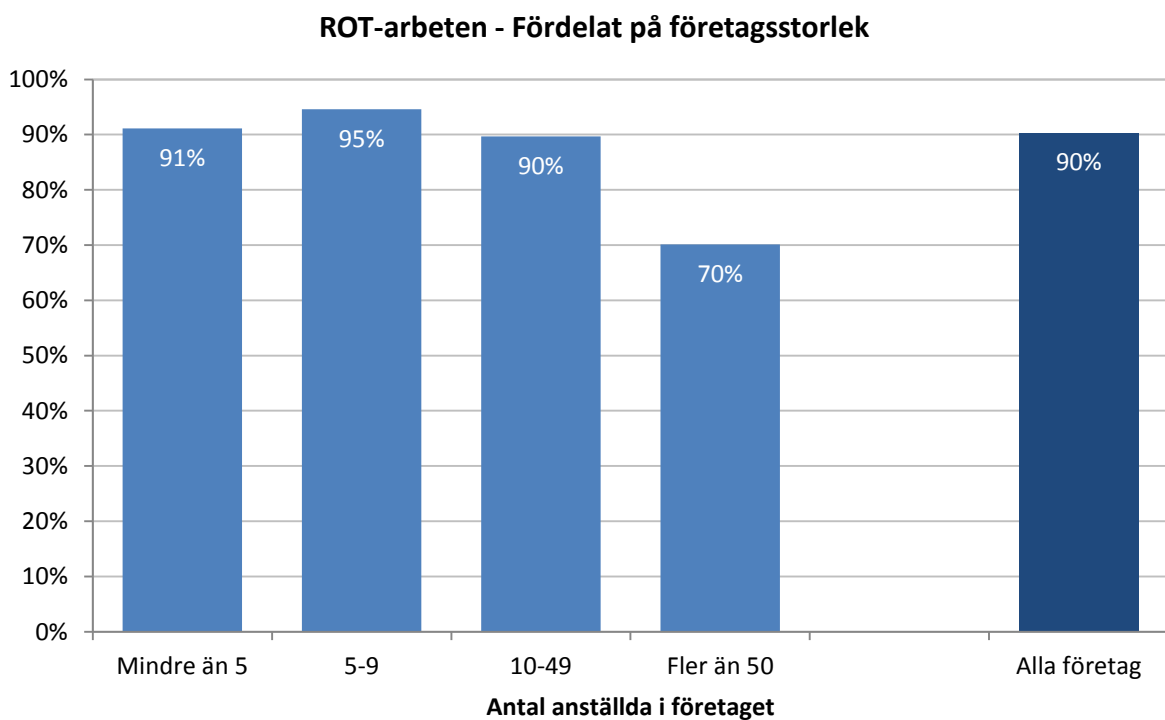

ROT-sektorn en stor och viktig marknad för företagen

Drygt 90 procent av de svarande byggföretagen åtar sig ROT-arbeten. Andelen är allra högst för företag med 5-9 anställda. Branschvis är andelen lägst för maskinentreprenader.

Den andel av omsättningen som är direkt beroende av ROT-avdraget är dock i flertalet fall en mindre del av totalen. För omkring 75 procent av företagen svarar ROT för upp till en fjärdedel av omsättningen. Omkring 5 procent av företagen anger att ROT-avdraget svarar för merparten av omsättningen. Ju mindre företag desto större är beroendet av ROT-jobben.

Åtar sig ditt företag ROT-arbeten?

ROT-arbeten - Branschvis

